

# KONKURS POLONISTYCZNY

## DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

### II ETAP REJONOWY

8 grudnia 2012



#### Ważne informacje:

1. Masz 90 minut na rozwiązanie wszystkich zadań.
2. Pisz długopisem lub piórem, nie używaj ołówka ani korektora. Jeżeli się pomylisz, przekreśl błąd i napisz ponownie.
3. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu na to przeznaczonym. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

**Życzymy powodzenia!**

Maksymalna liczba punktów	<b>40</b>	<b>100%</b>
Uzyskana liczba punktów		<b>%</b>
Podpis osoby sprawdzającej		

Tekst do zadań od 1. do 3.

Leopold Staff

**Prometeusz**

Wstawszy raz lewą nogą z łóżka Jowisz srogi  
Zwołał na zgromadzenie olimpijskie bogi  
I rzekł: „Mam tego dosyć! Niech Herkules rusza  
I wyzwoli natychmiast z pęt Prometeusza,  
Bo czy się wam podoba to, czy nie podoba,  
Obrzydła mi już tego pyszałka wątroba  
I ten orzeł, co mu ją wieczyście wyżera,  
I łańcuchy, i dzikie skały, *et cetera*<sup>1</sup>.”  
I poszedł, aby rozkuć go, Herkules z młotem. [...]

<sup>1</sup> *et cetera* – łac. i tak dalej

**Zadanie 1. (0–1 p.)**

**Polecenie wydane Herkulesowi przez władcę bogów podyktowane było**

- A. litością i wspaniałomyślnością.
- B. zniecierpliwieniem i rozdrażnieniem.
- C. chęcią przypodobania się innym bogom.
- D. pragnieniem zaprowadzenia ładu na świecie.

**Zadanie 2. (0–1 p.)**

**Który element treści wiersza nie pochodzi z mitu o Prometeuszu?**

- A. Rola, jaką pełnił Jowisz na Olimpie.
- B. Kara, na jaką został skazany Prometeusz.
- C. Miejsce, w którym Prometeusz odbywał karę.
- D. Powody decyzji, którą ogłosił Jowisz olimpijskim bogom.

**Zadanie 3. (0–1 p.)**

**Wstał z łóżka lewą nogą – tak mówmy o człowieku, który od samego rana ma**

- A. pretensje do samego siebie.
- B. powód do zadowolenia.
- C. wiele pomysłów.
- D. kiepski humor.

**Zadanie 4. (0–1 p.)**

**Poniższe zdania opisują wybrane wydarzenia z mitu o Prometeuszu. Ponumeruj je od 1 do 6 tak, aby tworzyły ciąg przyczynowo-skutkowy.**

- ..... Tytan odkrył przed ludźmi wiele tajemnic i dał im ogień.
- ..... Na ziemię została wysłana Pandora ze szkatułką wręczoną przez Hermesa.
- ..... Pierwsi ludzie byli słabi i z trudem radzili sobie na ziemi.
- ..... Zeus postanowił zemścić się na Prometeuszu i ukarać ludzi.
- ..... Pandora uległa ciekawości i otworzyła szkatułkę.
- ..... Po ziemi rozpełzły się węże, skorpiony i inne jadowite gady.

**Zadanie 5. (0–2 p.)**

**Wyjaśnij znaczenie podanych wyrażen w współczesnym języku.**

- a) syzyfowa praca – .....
- b) puszka Pandory – .....

**Zadanie 6. (0–2 p.)**

Czy podane słownikowe znaczenia wyrazu *bohater* odnoszą się do mitologicznego Prometeusza? Obok przytoczonych definicji napisz TAK lub NIE oraz uzasadnij obie odpowiedzi.

Znaczenie wyrazu	TAK/NIE	Uzasadnienie
1. «główna postać w utworze literackim, filmie, operze itp.»		
2. «osoba, która odznaczyła się niezwykłymi czynami, ofiarnością dla innych»		

**Zadanie 7. (0–2 p.)**

**Przeczytaj poniży tekst, a następnie wykonaj związane z nim polecenia.**

Orfeusz był pięknym i młodym królem Tracji. Potrafił pięknie grać na lutni i harfie. Jego żoną była urodziwa nimfa Eurydyka.

**a) Wypisz z tekstu zaimek.**

.....

**b) Z pierwszego zdania wypisz wyraz, który w innym zdaniu zastąpiono zaimkiem.**

.....

**Zadanie 8. (0–1 p.)**

**W którym zwrocie rzeczownik ma formę tego samego przypadku, co rzeczownik w zwrocie *grać na harfie*?**

A. *pójść na spacer*

B. *pisać na papierze*

C. *wyjechać na urlop*

D. *naskarżyć na kolegę*

**Zadanie 9. (0–2 p.)**

**Przepisz poniższe zdanie, dodając po jednej przydawce do podmiotu i dopełnienia.**

*O przygodach Odyseusza opowiada utwór starożytnego greckiego poety Homera.*

.....

.....

*Tekst do zadań od 10. do 12.*

Konstanty Ildefons Gałczyński

**Wit Stwosz** (fragment)

Gdy kończyła się noc księżycowa,  
do tej szopy nadrzecznej i dużej  
znów przychodził mistrz i sycował  
włosy, nosy, ręce i uszy,

betlejemskie dziwa i dary,  
i kubraki, i szuby na plecach,  
piękne wargi podbarwiał Marii,  
a łajdaków sromotnie oszpecał;

kładł jabłuszka na złotych talerzach,  
wyżej gwiazdki, by świeciły nocą;  
sam się dziwił, że tyli świat mieszka  
w ordynarnym lipowym kłocu.

A tych kwiatów ile nasiał wkoło,  
tych konwalii mdlejących z tęsknoty!  
a jak oczy podniósł apostołom,  
by patrzyły jak na samoloty!

**Zadanie 10. (0–3 p.)**

**Wypisz z przytoczonego fragmentu utworu następujące wersy:**

a) zawierający przestarzały czasownik określający czynność rzeźbiarza

.....

b) ukazujący to, jak Wit Stwosz rzeźbił kwiaty

.....

c) pozwalający się domyślać, że utwór powstał w epoce bliskiej naszym czasom

.....

**Zadanie 11. (0–1 p.)**

**Mistrz dziwił się, że *tyli świat mieszka w ordynarnym lipowym klocu*. Ta przerośnia ukazuje**

- A. wielki trud tworzenia.
- B. ogromne możliwości artysty.
- C. sławę, jaką cieszył się mistrz.
- D. sposób, w jaki mistrz lubił pracować.

**Zadanie 12. (0–1)**

**Obok zdań w tabeli napisz TAK (jeśli zdanie jest prawdziwe) lub NIE (jeśli zdanie jest fałszywe).**

Wit Stwosz to postać fikcyjna.	
Głównym bohaterem utworu K. I. Gałczyńskiego oraz powieści A. Domańskiej pt. <i>Historia żółtej cizemki</i> jest ta sama postać.	
Wydarzenia przedstawione w utworze K. I. Gałczyńskiego oraz w powieści pt. <i>Historia żółtej cizemki</i> rozgrywają się w tej samej epoce.	

*Tekst do zadań 13. i 14.*

**Powieść historyczna** – powieść, w której świat przedstawiony umieszczony został w epoce traktowanej przez twórcę, jako miniony okres dziejów. Obok postaci znanych z historii występują w niej postaci fikcyjne, a ich losy są wkomponowane w tok wydarzeń historycznych.

Na podstawie *Słownika terminów literackich* pod red. J. Sławińskiego, Wrocław 1976.

**Zadanie 13. (0–1 p.)**

**Wykorzystując podaną definicję, uzupełnij poniższe zdania.**

*Historia żółtej cizemki* jest przykładem powieści historycznej. Przedstawione w tym utworze

wydarzenia rozgrywają się w ..... czasach. Na jego kartach pojawiają się

zarówno postacie historyczne, np. ...., jak i fikcyjne,

np. ....

**Zadanie 14. (0–2 p.)**

**Napisz, czy lubisz czytać powieści historyczne. Uzasadnij odpowiedź, podając dwie przyczyny.**

.....

.....

.....

.....

Tekst do zadań od 15 do 17.

Aleksander Fredro

**Trzeba by**

Dawnymi czasy, jak pewna wieść niesie,  
Czterech podróżnych zabłądziło w lesie,  
Mróz był tak mocny, noc była tak ciemna,  
Że chęć podróży stała się daremna.  
Ogień więc rozłożyli  
I dnia czekać uradzili.

– Trzeba by – rzecze jeden i poziewa –  
Przynieść więcej drzewa.

– Trzeba by – rzecze drugi

Legając jak długi –

Rozszerzyć ogniska,

By wszystkich grzało z bliska.

– Trzeba by – zamruczał trzeci –

Czym zasłonić od zamieci.

– Trzeba by nie spać –bąknął czwarty,

Na łokciu oparty.

Tak każdy powiedział,

Co wiedział,

I myśląc jeszcze o lepszym sposobie,

Zasnął sobie.

Cóż z tego: ogień zgasł, a nieostrożni

Pomarli podróżni. –

Gdzie bez czynu sama rada,

Biada radźcom, dziełu biada.

**Zadanie 15. (0–2 p.)**

**Uzupełnij zadanie odpowiednimi wyrazami i sformułowaniami wybranymi z ramek.**

Tekst pod tytułem *Trzeba by* to ..... – niewielkich rozmiarów utwór,

mit   baśń   bajka
--------------------

zawierający morał, czyli .....

smutne zakończenie   ogólną prawdę o człowieku   żartobliwy pomysł
--



**Zadanie 16 (0–1 p.)**

**Podróźni zamazli w lesie, poniewaź**

- A. nie mieli skąd wziąć drewna na opał.
- B. nie wiedzieli, że noc będzie aż tak mroźna.
- C. nie potrafili zabezpieczyć się przed zimnem.
- D. nie zrobili niczego, aby uchronić się przed zimnem.

**Zadanie 17. (0–2 p.)**

**Wyjaśnij, jaka mądrość płynie z utworu *Trzeba by*.**

.....

.....

**Zadanie 18. (0–3 p.)**

**Napisz zaproszenie dla dyrektora szkoły na inscenizację bajek przygotowaną przez Szkolne Koło Teatralne.**

.....

.....

.....

.....

.....

**Zadanie 19. (0–10 p.)**

**Napisz opowiadanie o tym, jak ktoś dzięki przeczytanej książce nauczył się czegoś, co przydało mu się w życiu i pozwoliło uniknąć popełnienia błędu.**

*Twoja praca powinna zająć przynajmniej połowę wyznaczonego miejsca.*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**BRUDNOPIS**